

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Consideratio status damnatorum, quod actiones ipsorum inprimis malas, concernit

Fecht, Johann

Durlaci, 1680

CXIX.

[urn:nbn:de:bsz:31-122744](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122744)

*dum & flendum, quod dives ille aqua guttâ dignus non habetur. Micas cadentes de mensâ pauperi non dedit, quid mirum, si nunc guttam aquæ non accipit? Hyeme non seminavit misericordiam, venit æstas & nihil messuit. Quæ cum ita se habeant, ex se patet, majorem propositionem in literali atq; immediato sensu præsentis loci non contineri. Quamquam verò V. ex proprio hujus dicti sensu ita colligi rectè possit: si epuloni refrigerationem, etiam qualemcunque, corporis sui petenti, nihilominus denegatum hoc est, quia bonum suum accepit in hoc mundo, tunc ex eadem ratione quæcunque alia, etiam animi, refrigeria recusata sunt; nihilominus tamen refrigeria & solatia, ut ex superioribus manifestum est, non alia, nisi firma & solida, quale non est adulterina ista sui ipsius vindicta, intelligi possunt. VI. Idem prorsus judicii est de loco, Zach. IX. 11. quamvis non una sit omnium sive antiquiorum sive recentiorum Ecclesiæ Doctorum de expositione ejus opinio. Cyrillus aquam, quæ in foveâ infernali esse negatur, *vitam gratiæ*; Augustinus *humana miserie siccam profunditatem & sterilem, ubi non sunt fluentia justitiæ, sed iniquitatis lutum*; Theodoretus *vanum & laboriosum idolorum cultum*; Theophylactus *mortem æternam*; quæ singula actualia peccata vel in literâ vel in virtute verborum comprehendunt, interpretantur. Quæ de re agit D. Dorscheus, Part. I. Theol. Zach. c. VII. §. 109. f.*

CXIX. Ad argumentum decimum quartum respondemus, I. Negando majorem: quicumque continuo exquisitissimi doloris sensu ita obruuntur, ut nec requiem unquam habeant, nec finem, illi animum ad peccandum applicare, adeoque vitiosos committere actus non possunt. Si enim maximè verum hoc esset de peccato commissionis, falleret tamen ratione peccati omissionis, quippe quod cum exquisitissimo dolore & nunquam interruptâ ejus continuatione consistere potest. Quid? quod hoc genus peccati tormentorum atrocitas & continuatio naturâ suâ promoveat. Quis enim DEUM amare aut proximo bene velle possit, qui doloribus ita excarnificatur, ut nec animum adplicare amori, nec actum benevolentiam ullum exercere queat? Non autem amare DEUM, nec bene velle proximo, peccata sunt, eaque actualia. II. Majorem propositionem nec de peccatis commissionis univèrsim vram esse, quæ quantum ad ea, quæ ex concupiscentiâ irasci-

bi-

bili ortum trahunt, pœnarum atrocitate provocantur potius; quam arcentur, §. LIII. demonstratum est. III. Quoad minorem propositionem, quæ hæc est: Atqui damnati continuo exquisitissimi doloris sensu in stuporem intellectus & voluntatis aguntur: instantia militat ab epulone, qui, saltem secundum animam in inferno existens, in ipsis exquisitissimi & concatenati doloris tormentis intellectu & voluntate, haud secus ac in præsentivita, utebatur. Videbat Abrahamum, agnoscebat Lazarum, in memoriam sibi revocabat præterita peccata, de mediis mitigandi dolorem cogitabat, alloquebatur credentium patrem, curam habebat sui & aliorum, disputabat denique; ex quibus patet, similia alia atque plura agere eundem potuisse. Hoccine est stupore opprimi intellectum & voluntatem? Præterea argumentamur hunc in modum: si pœnarum immanitate stuporem non acquirunt sensus, multò minus acquirunt intellectus & voluntas. Ignis enim infernalis & cætera tormenta corporalia, cum sensibus, qui materiales sunt, majorem & proximiorum habent cognationem & agendi in eos proportionem, quam cum intellectu & voluntate, quæ sunt facultates immateriae & spirituales, quas in se nulli cruciatus sensibiles destruere apti nati sunt. Et licet operatio earundem per organa corporea vi doloris sensibilis impediri possit, prius tamen & magis impediuntur actiones ipsorum sensuum, juxta regulam: nihil est in intellectu, quin prius fuerit in sensu; Et his integris manentibus, superiorum potentiarum operationes à vidolorum pariter illæsæ manent. Jam verò pœnarum infernalium crudelitate non obstupescunt sensus, quod ab adversâ parte conceditur, cum alias dolorem nullum sentirent damnati. Ergo nec intellectus atque voluntas. IV. Neque minorem hanc probant argumenta à Parkero adducta. Aliud enim est pœna, aliud gradus & excellentia pœnæ. Pœnas in genere in infernali regno sine ullo intervallo continuari & æternâ sibi serie succedere, concedimus, sed semper eodem gradu esse, eadem excellentiâ excruciare, stuporem perpetuò infelicibus animabus immittere, id neque credimus, neque loca adducta, ceu ea ipsa, tantum obiter inspecta, docent, evincunt. Apoc. XIV. ii. damnati, (si tamen de his & non magis de bestiarum adoratoribus in hoc seculo, quod mul-

ti, nec exigui nominis, interpretes propugnant, loquitur) *requiem non habere, diu noctuque in toris suarum, in torturâ,* (cujus species quædam est obstinatio in peccato, quæ conscientiam equaleo acrius torquet) dicuntur; ex quo, non peccare ipsos, tam non sequitur, quam inconsequens est: hic nequam, ob flagitia ad operas publicas condemnatus, diu noctuque sine requie ullâ flagellatur: Ergo hanc crucem patienter tolerat; ergo non odii, non invidiæ, non recalcitrationis stimulis agitur. Hic latro continuatis tormentorum quæstionibus miserrimè & exquisitissimè discruciat: ergo non amplius mentitur aut dissimulat scelus. Neque quidquam aliud dicunt Patres à Parkerò adducti. Augustinus verò præterea obtorto collo in partes rapitur. Quæ enim, quasi per ironiam dicta essent, Augustino attribuit Parkerus, ea citra omnem figuram posita esse, ipsa loci lectio ultrò ostendit. Disputat Augustinus c. CXII. Enchir. adversus Origenem, incomparabilem seculi tertii Doctorem, finem aliquando fore cruciatuum infernalium, asserentem, & fundamenti loco abutentem dicto Davidico, Ps. LXXVII. 10. *Non obliviscetur misereri Deus, nec continebit in irâ suâ miserationes suas.* Quem verecundè admodum Augustinus, tanquam Ecclesiæ Doctorem, nunquam, dum viveret, ullâ censurâ notatum, minus privatim publicèque condemnatum, excusat: frustra, inquit, nonnulli, invidè quamplurimi æternam damnatorum pœnam & cruciatum sine intermissione perpetuos, humano miserantur affectu; non quidem Scripturis adversando Divinis, sed pro suo motu dura queque molliendo & in leniorem flectendo sententiam, que putant, in eis terribilius esse dicta, quam verius. Ad locum verò objectum respondet, partim ad sanctos atque electos solum promissionem istam pertinere, partim verò nullam esse sequelam: DEUS non obliviscitur misereri: ergo finit pœnas damnatorum; posse enim moderare atque lenire easdem, atque in hac mitigatione miserationem suam ostendere: pœnas damnatorum certis temporum intervallis existimant, si hoc eis placet, aliquatenus mitigari, (q. d. pone hoc, quod aded absurdum non est) etiam sic quippe intelligi potest, manere in illis ira DEI, hoc est, ipsa damnatio. Hæc enim vocatur ira DEI, non Divini animi perturbatio, ut in irâ suâ, hoc est, manente irâ suâ, non tamen contineat miserationes suas, non æternis supplicis finem dando, sed levamen adhibendo vel interponendo cruciatibus, quia nec

Psal-

*Psalmus ait, ad finiendam iram suam, vel post iram suam, sed in irâ suâ. Ex quibus palam est, mitigationem pœnarum, vel absurdam, vel facris literis repugnantem, nequaquam visam fuisse Augustino; ita, ut si vel maxime animus damnatorum tempore exquisiti supplicii in stuporem redderetur, tempore tamen levaminis & mitigationis ad se quasi rediret & operationibus naturalibus restitueretur. Potest autem mitigatio pœnarum infernalium dupliciter intelligi, primò sensu Origeniano, quò ita sedari vel placari damnatorum supplicia concipiuntur, ut possint tandem omninò accipere finem & in cœlestem beatitudinem converti; quam anilem per me appelles licet stultitiam, si placet; quamquam idem *λίγημα* ante Origenem Justinus Martyr, qui inferni supplicia vel non fore perpetua vel non perpetuò sensibilia; Irenæus & Clemens Alexandrinus, qui Diabolum posse duci pœnitentiâ, cum liberum habeat arbitrium; post eundem verò Epiphanius & Theophylactus, tradiderint, velut productis ad Irenæum locis notat Fr. Fevardentius, Doct̃or Parisiensis. p. 478. Quibus addi debet Gregorius Nyssenus, qui in Orat. Catech. c. 35. *manifestum est, inquit, auro adulterino, confusoque, & non sincero convenire fornacem, ut cum eo mixtum vitium fuerit liquefactum, longis postea seculis pura DEO conservetur natura;* quem locum ab hæreticis intrusum esse, frustra conqueritur Fronto Ducaeus. p. 382. Vel secundo accipi eadem pœnarum mitigatio potest sensu Augustiniano, quo pro demeritis majoribus minoribusque, (dubium enim non est, in ipsomet inferno aliquando gravius, aliquando parcius peccare damnatos, aliquando blasphemare, aliquando à convitiis abstinere) nec non pro remissâ suorum aut intensâ pietate relevantur aliquando cruciatus, aliquando ingravescent, ut tamen nunquam penitus terminentur. De quo, quamquam ita pronunciet, ad Aug. Enchirid. Lamb. Danæus: *Hoc verò prorsus ἀδύλον & non firmum; quis enim hoc revelavit?* eodem tamen jure ex Danæo quæri potest: quis unquam revelavit, paria perpetuò & æqualia in inferno fore supplicia? Maximas damnatis perpetuò incumbere pœnas, equidem dictatum est à Spiritu DEI: has ipsas autem, quantumlibet maximas, pœnas eodem semper gradu, eadem intensiōe & extensiōe miseros istos vexaturas esse, non item, sed hoc tamen dete-*

Etum est, inæqualibus peccatis inæqualem destinari atque inferri pœnam. Cum igitur inæqualia esse in ipso inferno peccata nihil prohibeat, nec quicquam vetat, inæquale esse supplicium.

CXX. Ad argumentum decimum quintum responderetur, I. Falsa est in argumento propositio major: Quicquid Scholastici Theologi uno ore & pleno consensu docent, id vel indubitato verum, vel certe vero simile est. Neque enim majorem Parkerus Scholasticis auctoritatem admetietur, quam ipsi Pontificii. Jam verò Melchior Canus, (de quo Pererius, in Dan. I. 12. scribit, quod in Concilio Tridentino celeberrimus fuit Theologus, quodque post magnos illos Doctores mysteria S. Literarum nullus ipso plenius aut planius docuerit; & F. Rodericus Vadislaus, Benedict. S. Cæsareæ Maj. à concionibus, in Censurâ operibus præfixâ: *Quid potissimum in tanto quidem opere laudem, vix dicere queo. Nam si dictionis castitatem & elegantiam quaeras, eam certè reperies, qua cum Ciceronianâ conferri possit. Si rerum gestarum historiam, rationemque tractandæ historiæ; si philosophiæ subtilem accuratamque rationem; si Theologiæ Scholasticæ argumentum; post Divum Thomam, nullo ex multis, qui de hac familiâ doctè ac diseretè scripserunt, inferiorem judicare licebit*) libris Locorum Theologicorum, quos Dom. Bannes, Part. I. Q. LXXIV. Art. II. magnâ eruditione & summâ eloquentiâ refertos esse, ait, sequentibus conclusionibus Scholæ auctoritatem circumscribit: Prima: *Etiam multorum Scholasticorum testimonium, si alii docti contrarium propugnent, in questione dubiâ, non plus facit ad fidem, quam facit ratio ab ipsis adducta.* Secunda: *Ex omnium consensu in re gravi argumentum sumitur ad eò probabile, ut refragari temerarium sit.* Tertia: *In re fidei ac morum omnium consensui contradicere, si non hæresis, hæresis tamen proximum est.* At quæstio de damnatorum peccatis, neque inter res fidei aut morum, neque inter controversias graves à Parkero pariter atque Cano numerabitur: Ergo plus eorum auctoritati tribui non poterit, quam merentur rationes, ab ipsis in subsidium adscitæ. II. Habet Parkerus infinitas instantias à sacrificio Missatice, à cultu imaginum, à merito operum, à Sacramentorum numero & similibus, ubi veritas ab his magnis hominibus, quos Apologia Aug. Conf. alibi, p. 174. *maximam turbam vocat nugacissimorum scriptorum, qui in unum collati acervum, quamquam magnificis titulis ornentur, dum alii vocantur angelici, alii subtiles, alii irre-*

fra-